

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

833

Vragen van het lid **Wilders** (VVD) aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *het ledental van de vakbonden*. (Ingezonden 26 februari 2002).

1
Hebt u kennis genomen van het bericht dat het ledental van de vakbonden opnieuw is gedaald?¹

2
Hoe kwalificeert u deze verdere daling in het licht van de Sociale Nota 2002 (Kamerstuk 28 001, nr. 2) waarin u de dalende organisatiegraad van de Nederlandse vakbeweging een bedreiging noemt?

3
Hoe beoordeelt u de afnemende representativiteit van de vakbeweging met het oog op het algemeen verbindend verklaren (avv'en) van CAO's? Deelt u de mening dat nu de representativiteit van de vakbeweging onder de 25% van de werknemers is gedaald, het merkwaardig is dat CAO's algemeen verbindend verklaard worden en voor iedereen gelden?

¹ «Aanhang van vakbonden slinkt verder», Het Financieele Dagblad, 25 februari jl.

Antwoord

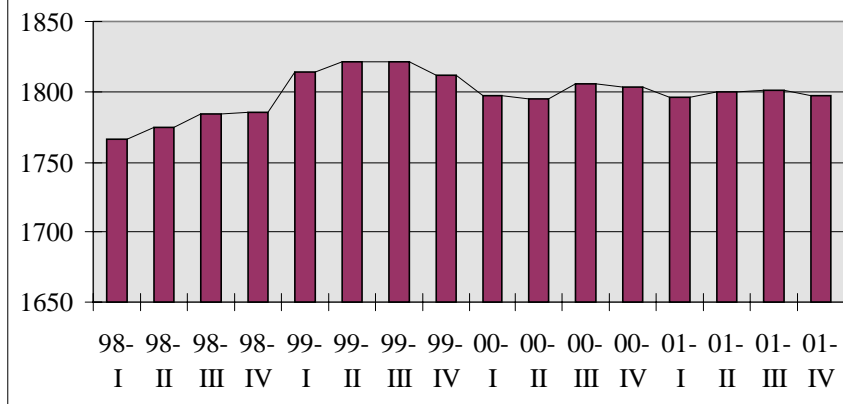
Antwoord van minister **Vermeend** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid). (Ontvangen 18 maart 2002)

1
Ja.

2
De kop van het artikel «Aanhang van vakbonden slinkt verder» en de conclusie van dit artikel in het Financieele Dagblad van 25 februari jongstleden dekken de lading niet. De titel wekt de suggestie dat het gaat om de vakbeweging in Nederland, terwijl de cijfers in het artikel betrekking hebben op de vakbonden aangesloten bij de drie grootste vakcentrales plus de onafhankelijke vakbond LBV. Tussen de begrippen «vakbeweging in Nederland» en «vakverenigingen aangesloten bij vakcentrales» zitten de onafhankelijke vakverenigingen met meer dan 125 000 leden (stand op 31 maart 2001 volgens CBS). De ledenontwikkeling van de onafhankelijke vakbonden is grotendeels buiten beschouwing gelaten in het artikel. Verder luidt de conclusie dat «de daling van het ledental van vakbonden doorzet». Een dergelijke trend is niet terug te zien in officiële CBS-cijfers. Volgens het CBS schommelt het aantal vakbondsleden van vakcentrales al jaren rond de 1,8 miljoen. In het jaar 1999 stegen de

ledenaantallen tot boven de 1,8 miljoen, om daarna te stabiliseren op 1,8 miljoen.

Ledentallen van vakverenigingen aangesloten bij vakcentrales (x 1.000)

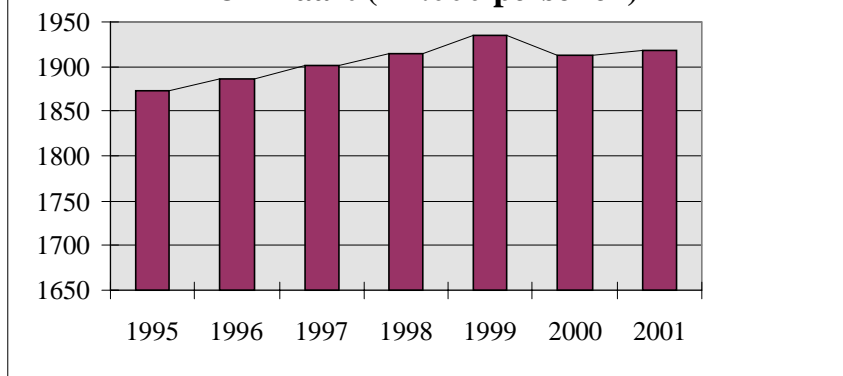
Bron: CBS, Kwartaalenquête.

Als het gaat om het ledental van alle vakbonden in Nederland, dan is het beeld vergelijkbaar.

Volgens het CBS is het aantal leden van de vakbeweging in Nederland sinds 1985 stijgende (SEM, 1999/12).

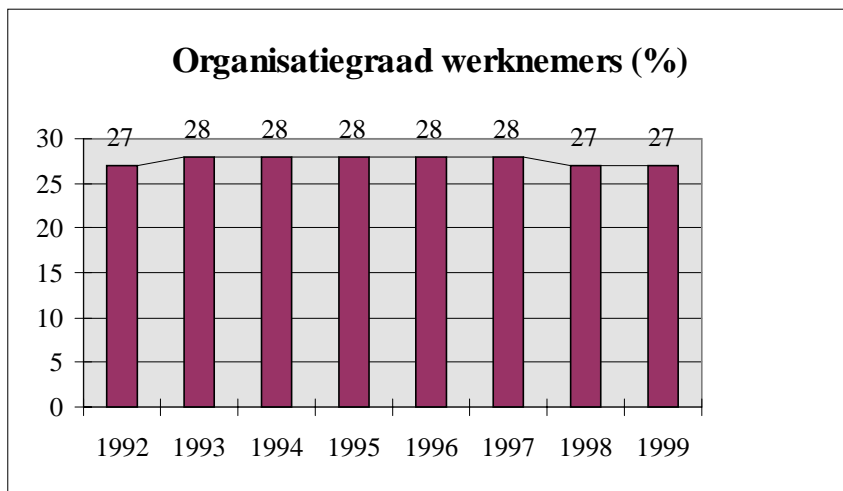
Alleen in het jaar 2000 dalen de absolute ledenaantallen.

Ontwikkeling leden van vakverenigingen, 31 maart (x 1.000 personen)

Bron: CBS, Kwartaalenquête.

Ten aanzien van de organisatiegraad van de Nederlandse vakbeweging lopen de CBS-cijfers tot en met 1999. Deze wijzen sinds 1992 op een organisatiegraad van 27%. In de jaren 1993 tot en met 1997 bedroeg de organisatiegraad een procentpunt meer. Het CBS zal in juni 2002 met de nieuwe cijfers voor 2000 komen.

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking (EBB).

Niettemin zal de ontwikkeling van het ledental en de organisatiegraad voor de vakbeweging een aandachtspunt zijn en blijven. In dat licht moet u mijn opmerkingen in de Sociale Nota zien. Daarin staat dat er tegenover de relatief gunstige positie door toedoen van krapte op de arbeidsmarkt ook bedreigingen voor de vakbeweging bestaan. Daarbij stel ik de vraag of bijvoorbeeld – gelet op de ontwikkeling van de beroepsbevolking – de organisatiegraad verder zal teruglopen. Die vraag is neutraal bedoeld, niet als de aankondiging van een beleidswijziging van mijn kant. Het feit dat de organisatiegraad enige schommeling vertoont geeft daartoe ook geen enkele aanleiding (zie ook het Verslag van het Algemeen Overleg d.d. 18 oktober 2001, Tweede Kamer, 2001–2002, 28 000 XV, nr. 10).

3

De algemene organisatiegraad heeft niets van doen met het AVV'en van CAO-bepalingen in een bepaalde bedrijfstak. AVV kan slechts plaatsvinden als de CAO-bepalingen waarop het verzoek tot AVV

betrekking heeft reeds gelden voor een naar het oordeel van de minister belangrijke meerderheid van de in de bedrijfstak werkzame personen. In het Toetsingskader AVV (Stcrt. 1998, nr. 240/ pag. 14) is vastgelegd op welke wijze aan dit meerderheidsvereiste wordt getoetst.

De representativiteit van CAO-partijen wordt berekend door het aantal werknemers in dienst van de werkgevers die gebonden zijn aan de CAO (en voorzover die werknemers qua functie en aard van de werkzaamheden onder de werkingssfeer van de CAO vallen) uitgedrukt in een percentage van het totaal aantal werknemers die binnen de werkingssfeer van de CAO zouden vallen.

Deze regel is uiteraard van toepassing op alle CAO's, ook als deze zijn afgesloten door vakbonden die niet bij één van de drie vakcentrales zijn aangesloten.